

Arbeidsmarkedet nå - november 2011

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra seksjon for Utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet.

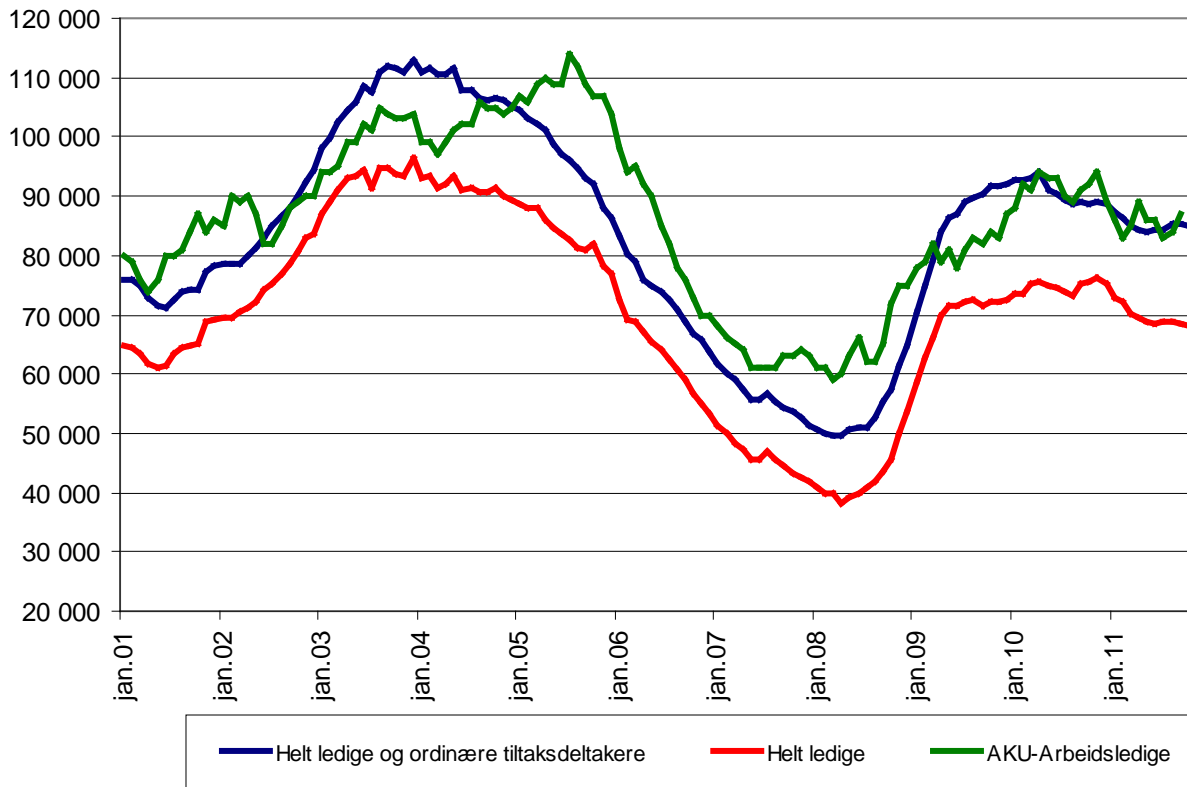
Notatet er skrevet av Karl Jacobsen Karl.Jacobsen@nav.no, 2. desember 2011.

Nedgang i ledigheten

Ved utgangen av november var det registrert 61 600 helt ledige hos NAV. Dette utgjør 2,4 prosent av arbeidsstyrken. Sammenlignet med november i fjor er det 7 800 (-11 %) færre registrerte helt ledige.

Sesongjusterte tall viser at ledigheten har gått ned siste måned. Antallet helt ledige gikk ned med i overkant av 1 000, mens antallet ordinære tiltaksdeltakere økte med i overkant av 300 i november. Tilgangen på nye arbeidssøkere¹ som melder seg til NAV gikk noe ned fra forrige måned, men er fortsatt høyere enn i vår. Etter en nedgang gjennom sommeren, har antallet nye ledige stillinger holdt seg nokså stabilt de siste to månedene. Stabil tilgang av ledige stillinger indikerer en uendret etterspørsel etter arbeidskraft.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, summen av ordinære tiltaksdeltakere og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2001 – november 2011.

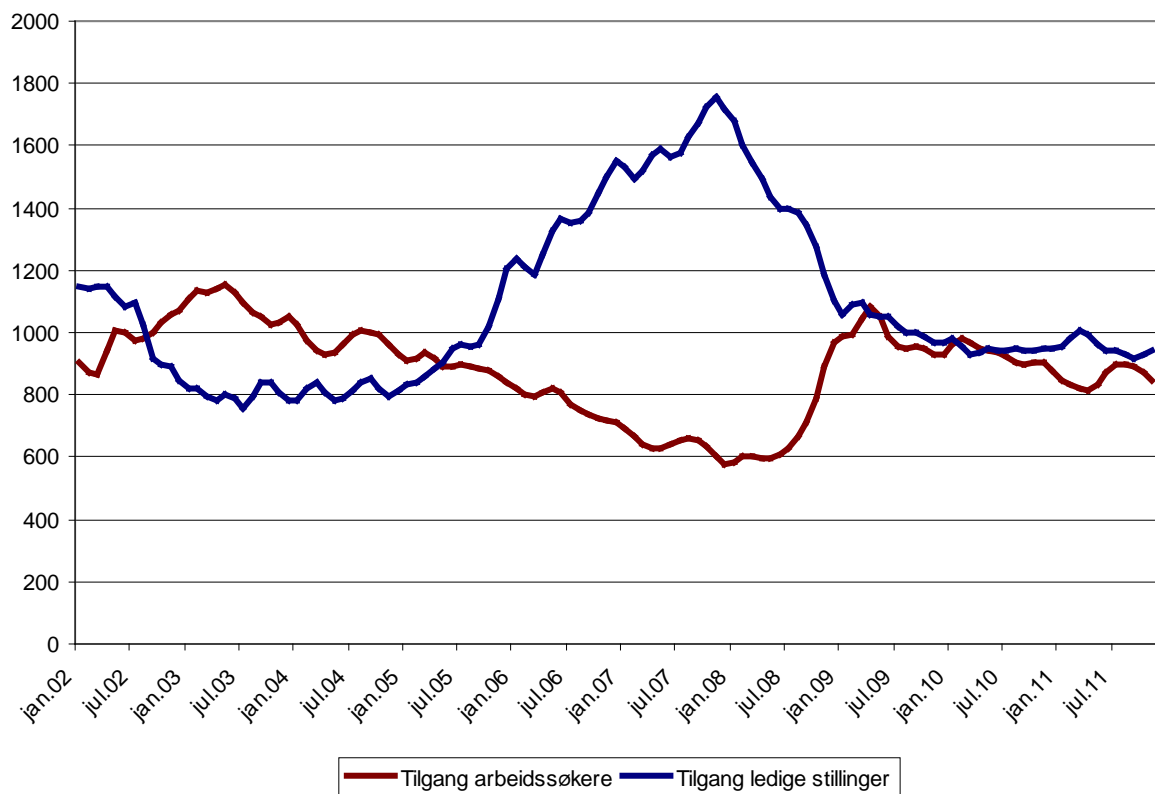
Kilde: NAV og SSB

¹ Inkluderer helt arbeidsledige, delvis arbeidsledige, ordinære tiltaksdeltakere og andre arbeidssøkere.

Svak nedgang i antallet nye arbeidssøkere

Økningen i tilgangen på nye arbeidssøkere, som startet i vår, er stoppet opp. For inneværende måned viser tallene en liten nedgang i antallet nye arbeidssøkere. Også sammenlignet mot november i fjor er tilgangen på nye arbeidssøkere redusert.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag og tilgang av ledige stillinger per virkedag.² Trend. Januar 2002 - november 2011.

Kilde: NAV

Stabil tilgang på nye ledige stillinger

Tilgangen på nye ledige stillinger er om lag uendret fra forrige måned, noe som indikerer stabil etterspørsel etter arbeidskraft. Sammenlignet med i fjor, var nedgangen i stillingsutlysningene særlig stor innenfor barne- og ungdomsarbeid (-21 %) og jordbruk, skogbruk og fiske (-18 %). Stillingsutlysningene for barne- og ungdomsarbeidere varierer betydelig. I september og oktober var relativ endring i stillingsutlysningene fra året før for denne gruppen på henholdsvis -35 % og 19 %. Innenfor bygge- og anleggsarbeid (19 %) og ingeniør- og ikt-fag (13 %) har det vært en sterk økning i antall stillingsutlysninger.

Utviklingen i norsk økonomi

Sesongjusterte tall fra Nasjonalregnskapet (KNR) viser at norsk økonomi har vokst de siste åtte kvartalene. BNP for Fastlands-Norge økte med 0,8 prosent fra 2. til 3. kvartal i år. Dette er noe lavere enn veksten i 2. kvartal, som var på 1,3 prosent og var den høyeste siden Norge kom ut av resesjonen. Det var økt vareproduksjon, og særlig økt produksjon av elektrisitet, som bidro mest til veksten.

² Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

Konsumet i husholdningene økte med 0,2 prosent i 3. kvartal. Så langt i år har konsumveksten vært svak, og denne utviklingen fortsatte altså i 3. kvartal. Veksten i husholdningenes konsum ligger nå an til å bli klart lavere enn i 2010. Varekonsumet, som er en indikator på utviklingen i privat forbruk, gikk ned med 0,2 prosent fra september til oktober i år, viser SSBs tall for sesongjustert volumindeks. Sammenlignet med oktober i fjor, var varekonsumet 0,3 prosent høyere i oktober i år. Mens investeringene i oljerelatert virksomhet økte markert fra 2. til 3. kvartal, viste investeringene i Fastlands-Norge en nedgang på 0,8 prosent

Konjunkturbarometeret for 3. kvartal viste at industribedriftene meldte om positiv utvikling i produksjonen. Det forventes fortsatt bedring i sysselsettingen. Svakere etterspørsel fra eksportmarkedet er med på å bidra til at veksten sannsynligvis blir svakere i 4. kvartal. Konkurransforholdene har blitt forverret, noe som begrenser produksjonen. Innenlandsprisene har økt mens utenlandsprisene har gått ned. Dette rammer spesielt produsenter av innsatsvarer, som er varer som anvendes i produksjon av andre varer.

Utviklingen internasjonalt

Utviklingen i internasjonal økonomi preges av svake makrotall, uro rundt gjeldstaket i USA, statsgjelden i Sør-Europa og frykten for en ny resesjon. Planen for å løse gjeldskrisen i eurolandene er uklart og sannsynligvis er størrelsen på de planlagte støttetiltakene for liten. Den store usikkerheten har også ført til stor uro på børsene, som har falt kraftig over hele verden. Veksten i internasjonal økonomi stoppet opp i 2. kvartal i år, og holder seg lav i 3. kvartal. I eurosonen økte BNP med kun 0,2 prosent fra 2. til 3. kvartal, justert for normale sesongsvingninger. Etter at veksten falt klart i Tyskland fra 1. til 2. kvartal, tok den seg noe opp igjen i 3. kvartal og ble på 0,5 prosent. Også i Frankrike var veksten noe høyere i 3. enn i 2. kvartal, men er fortsatt på et lavt nivå. I Baltikum og Irland har veksten tatt seg klart opp det siste året, etter noen år med kraftig nedgang. I land som Portugal og Hellas er det derimot resesjon, mens veksten i Spania og Italia er svært lav. I USA tok veksten seg noe opp fra 2. til 3. kvartal. Målt i årlig rate var veksten fra 2. til 3. kvartal 2,0 prosent, som fortsatt er lavt historisk sett.

Den lave økonomiske veksten gjør også at arbeidsledigheten holder seg høy, og sysselsettingsveksten blir lav. Arbeidsledigheten i USA gikk marginalt ned i oktober, fra 9,1 prosent i september, til 9,0 prosent. Sysselsettingen totalt øker, med nedgang i offentlig sektor og økning i privat sektor. Ledigheten i eurosonen økte til 10,2 prosent i september, fra 10,1 prosent måneden før. Det er store forskjeller mellom de ulike eurolandene. I Tyskland er ledigheten nå på 5,8 prosent, som er et svært lavt nivå sett i forhold til ledighetshistorikken siden sammenslåingen av Øst- og Vest-Tyskland. Raskest faller ledigheten i de baltiske landene, mens den øker i land som Spania, Irland og Frankrike. Spania har også den høyeste ledigheten med 22,6 prosent. I Hellas, hvor myndighetene må foreta store budsjettkutt, har ledigheten det siste året steget fra 12,1 til 16,7 prosent av arbeidsstyrken.

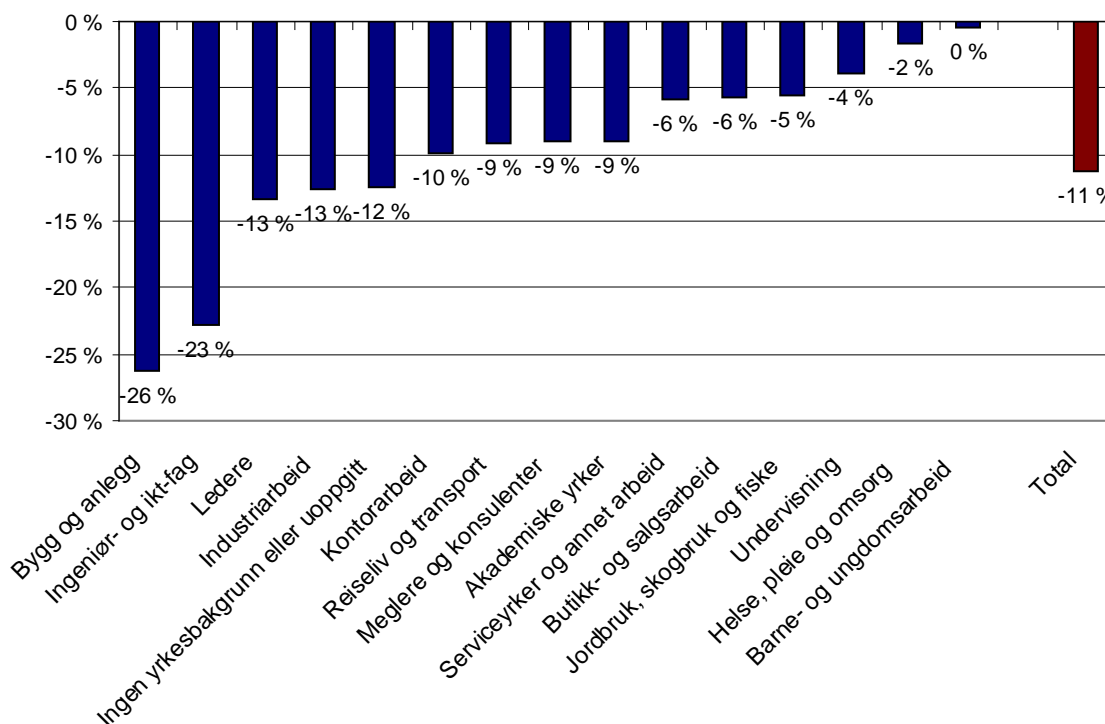
Den svært høye økonomiske veksten vi har hatt i land som Kina, Brasil og India har vært viktige drivere for veksten i verdensøkonomien i perioden etter finanskrisen. Det er imidlertid tegn på en overoppheting i økonomien i disse landene, og høy inflasjonen har gitt økende rente i alle de tre nevnte landene. Kvartalsveksten, målt i årlig rate, falt til 9,1 prosent i Kina og 7,7 prosent i India i 2. kvartal i år.

Redusert ledighet også innen offentlig sektor

Sammenlignet med november i fjor, har antallet arbeidsledige sunket mest for bygg- og anleggsvyrker (-26 %) og ingeniør- og ikt-fag (-23 %). For yrker innen offentlig sektor, som barne- og ungdomsarbeid (-0 %), helse, pleie og omsorg (-2 %) og undervisning (-4 %), har ledighetsutviklingen snudd fra økt antall ledige til nedgang i antall ledige det siste året.

Arbeidsledigheten som andel av arbeidsstyrken er høyest innenfor reiseliv og transport (3,6 %) og industriarbeid (3,6 %). Undervisningsyrker (0,8 %), lederyrker (1,0 %) og ingeniør- og ikt-fag (1,0 %) er yrkene med lavest arbeidsledighet.

Figur 3. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. November 2010 – november 2011.

Kilde: NAV

Barne- og ungdomsarbeid

Barne- og ungdomsarbeidere har hatt en vekst i beholdningen av helt arbeidsledige på 1 prosent fra november i fjor til november i år. Dagmammaer, praktikanter og lignende har hatt en nedgang i helt arbeidsledige på 10 prosent sammenlignet med november i fjor.

Helse, pleie og omsorg

Beholdningen av helt arbeidsledige har gått mest ned for medisinske yrker fra november i fjor til november i år (-10 %), mens sykepleiere og jordmødre er den eneste gruppen med økning i beholdningen helt arbeidsledige fra november i fjor til november i år (8 %).

Ingeniør- og ikt-fag

Det er nedgang i antallet helt ledige for alle grupper innenfor ingeniør- og ikt-fag. Størst nedgang i antallet ledige finner vi blant sivilingeniører, sivilarkitekter og lignende (-28 %).

Bygg og anlegg

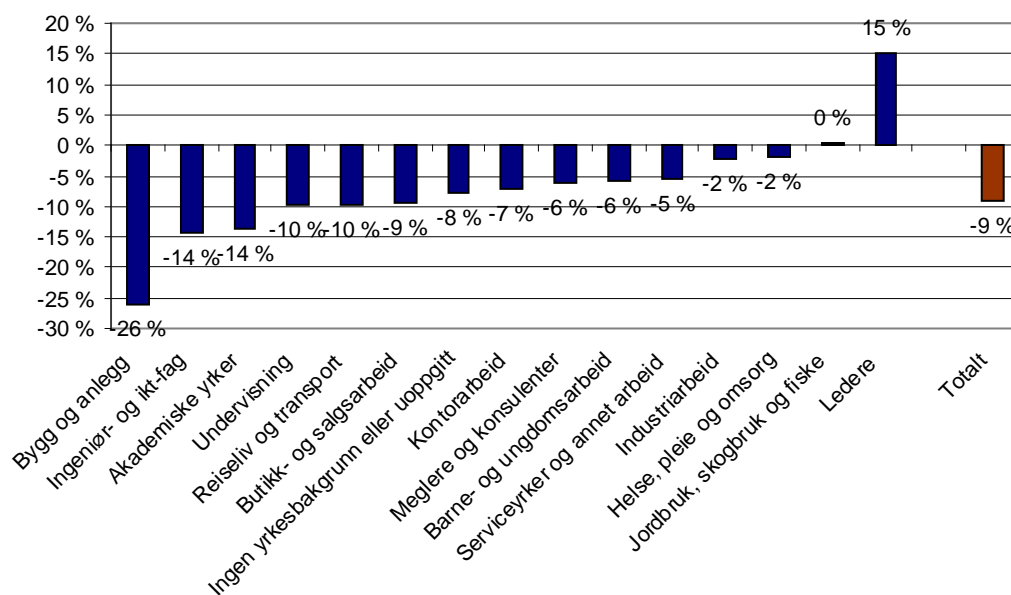
I løpet av det siste året har antallet helt ledige falt mest blant vei- og anleggsarbeidere (-34 %) og rørleggere (-33 %). Andre anleggsarbeidere (-11 %) er de som har hatt minst nedgang i beholdningen av helt ledige fra i fjor.

Avtagende vekst i antallet som har vært ledige over 2 år

Antallet helt ledige med en arbeidssøkervarighet på under 4 uker var ved utgangen av november lavere enn på samme tidspunkt i fjor (-9 %). Dette er en større relativ nedgang enn nedgangen fra oktober i fjor til oktober i år (-4 %). Bygg og anlegg (-26 %) og ingeniør- og ikt-fag (-14 %) har hatt størst nedgang i antallet helt ledige med arbeidssøkervarighet på under 4 uker, mens ledere (15 %) har hatt størst oppgang.

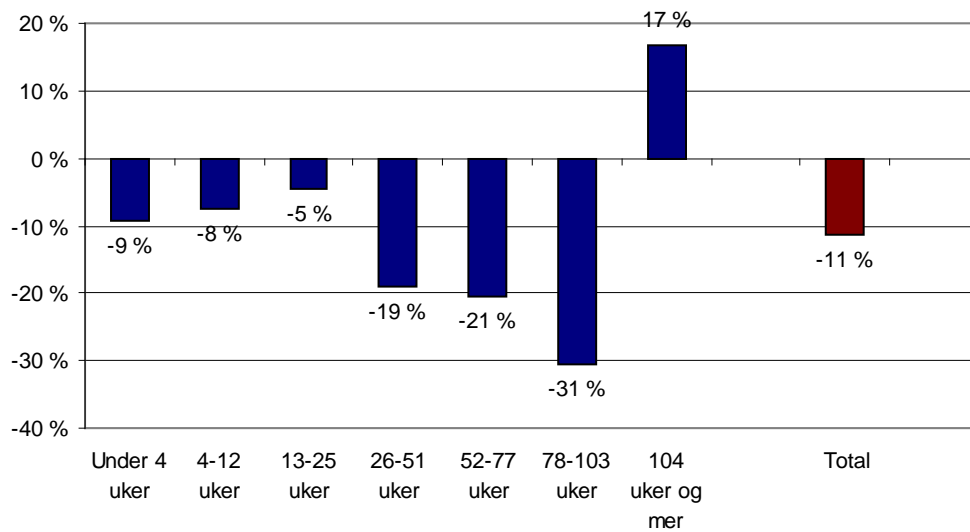
Sammenlignet med november i fjor, var veksten i tallet på helt arbeidsledige som har søkt arbeid i 104 uker og mer høy (17 %). Veksten er likevel avtagende. For september og oktober var veksten på henholdsvis 29 og 24 prosent for denne gruppen.

Figur 4. Registrerte helt arbeidsledige med mindre enn 4 uker varighet som arbeidssøker etter yrke. Prosentvis endring november 2010 – november 2011.

Kilde: NAV

Figur 5. Prosentvis endring i antall registrerte arbeidsledige fordelt etter arbeidssøkervarighet. November 2010 – november 2011.

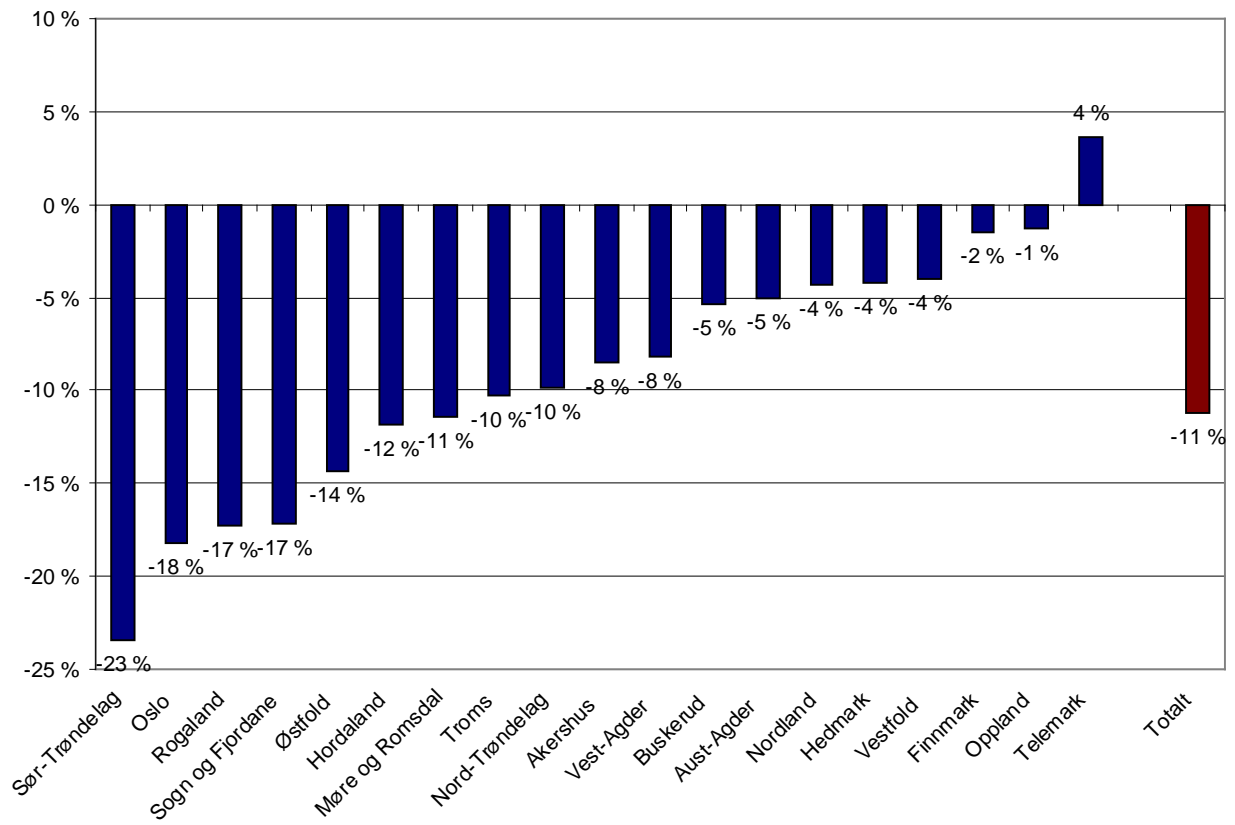
Kilde: NAV

Nedgang i antallet ledige i nesten hele landet

Med unntak av Telemark, som har hatt en oppgang i antallet ledige (4 %), faller antallet ledige i fylkene når tall for november i år sammenlignes med tall for samme måned i fjor. Sør-Trøndelag (-23 %) og Oslo (-18 %) har hatt størst relativ nedgang i antallet arbeidsledige. På den andre siden motsvares nedgangen i ledighet i disse fylkene i stor grad av en økning i antallet registrerte ordinære tiltaksdeltakere, se figur 7.

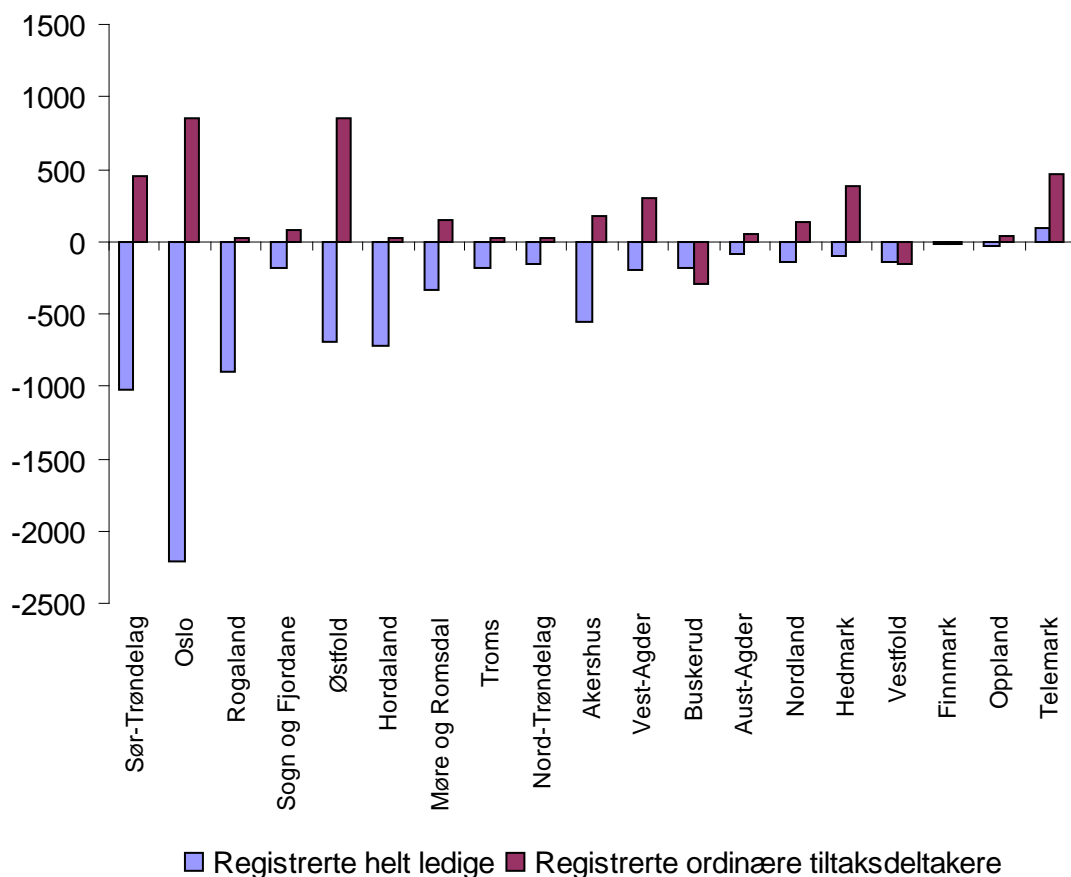
Ledigheten er lavest i Sogn og Fjordane (1,5 %). Telemark (3,2 %), Østfold (3,0 %) og Aust-Agder (3,0 %) er fylkene med høyest arbeidsledighetsrate.

Figur 6. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter fylke. November 2010 – november 2011.

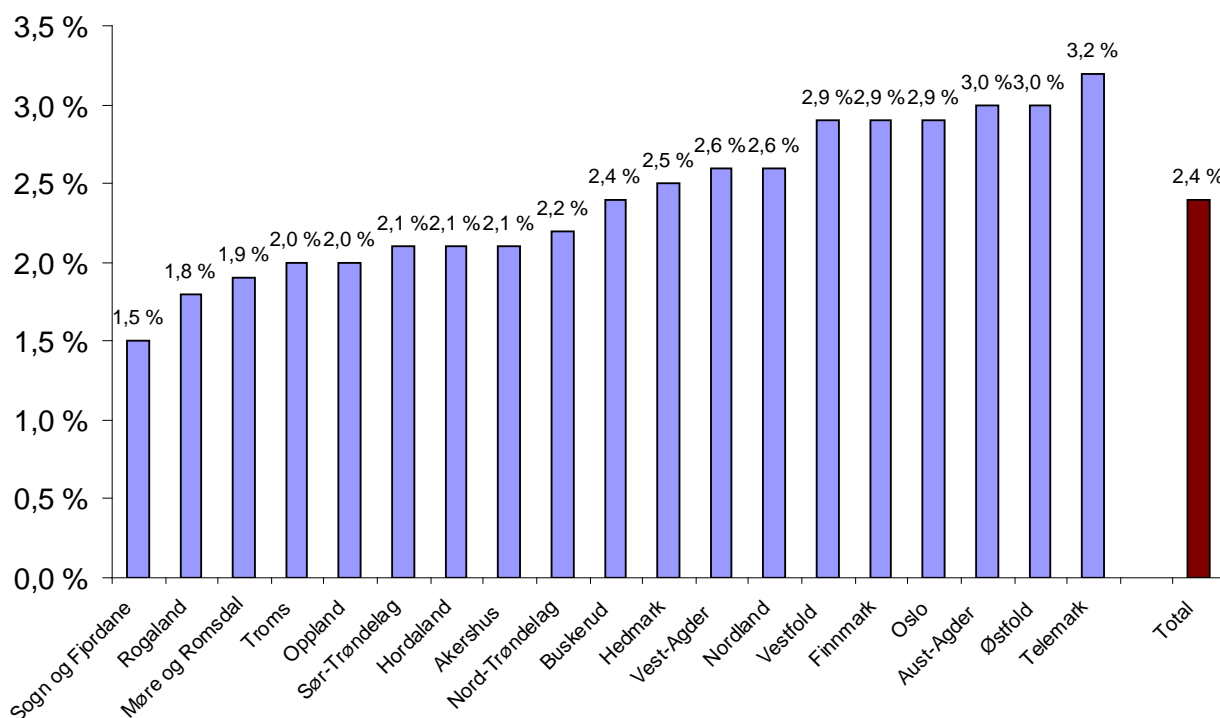
Kilde: NAV

Figur 7. Absolutt endring i registrerte helt ledige og registrerte ordinære tiltaksdeltakere etter fylke. November 2010 – november 2011.

Kilde: NAV

Figur 8. Ledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. November 2011.

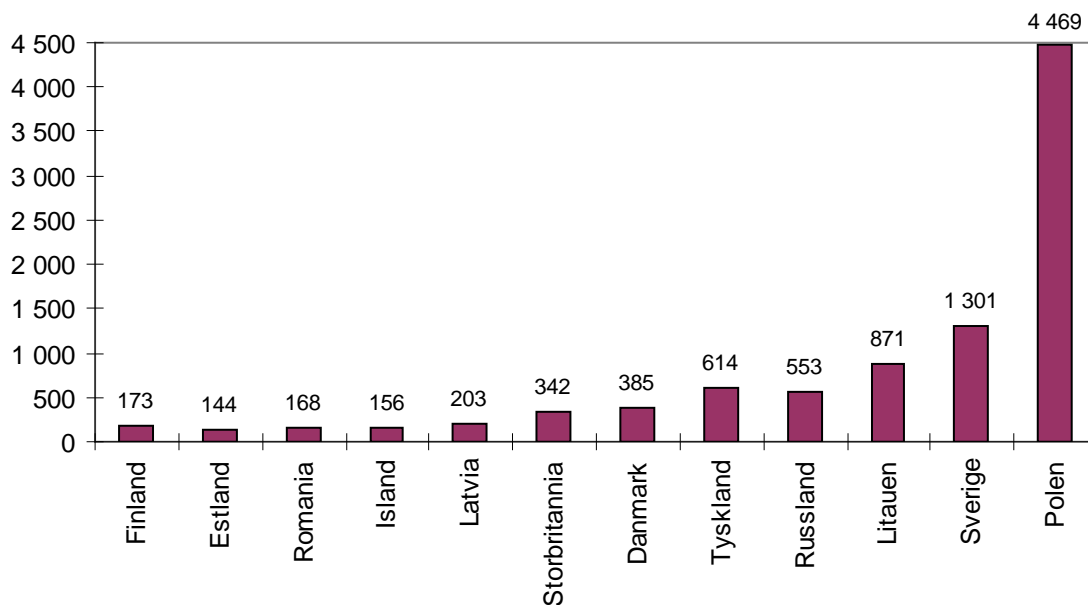
Kilde: NAV

Færre arbeidsledige polakker og svensker

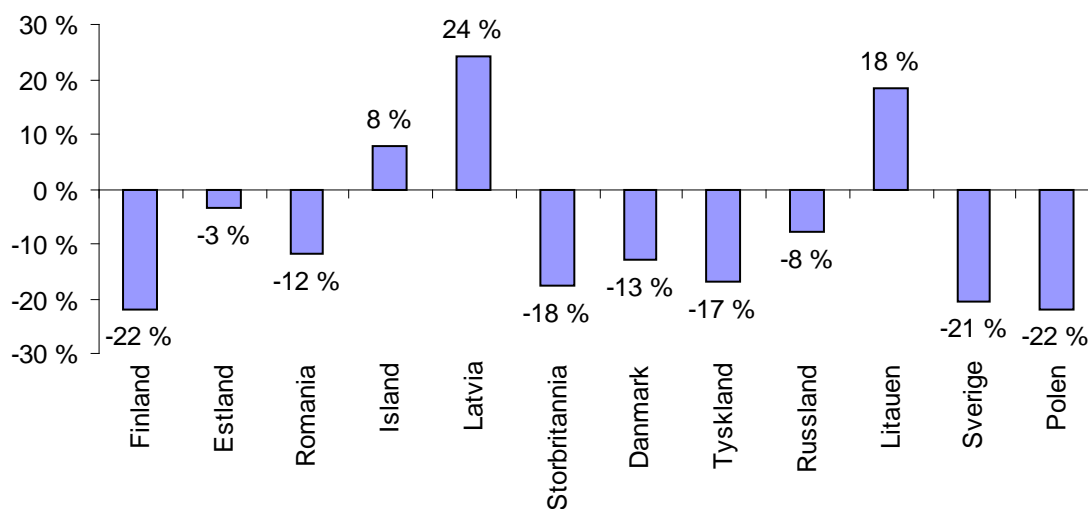
Figur 9 og figur 10 viser tall på arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de landene som er mest aktuelle for arbeidsinnvandring. Antallet arbeidsledige polakker er klart høyest (4 469), etterfulgt av svensker (1 301). Dette må ses i sammenheng med at dette er to store innvandringsgrupper. Den relative nedgangen i antallet arbeidsledige fra november i fjor til november i år er størst blant finner (-22 %) og polakker (-22 %), mens latviere (24 %) og litauere (18 %) har hatt størst oppgang. Svensker har hatt en nedgang i antallet arbeidsledige fra november i fjor til november i år med 21 prosent.

Figur 9. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i november 2011.

Kilde: NAV

Figur 10. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Prosentvis endring fra november 2010 til november 2011.

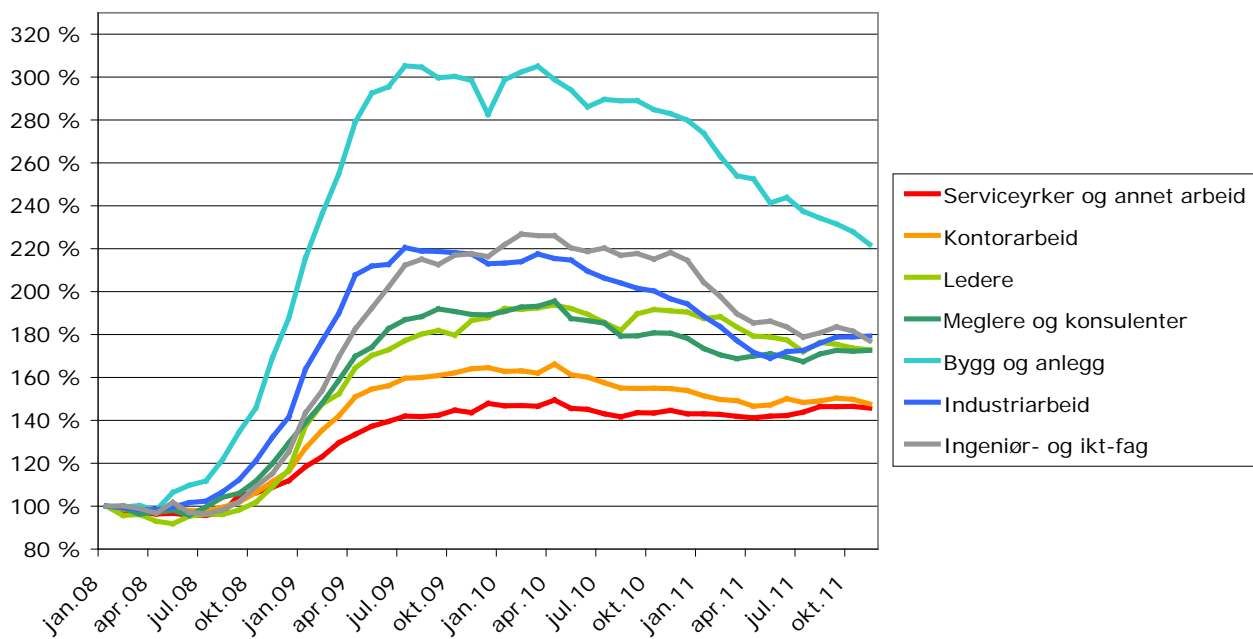
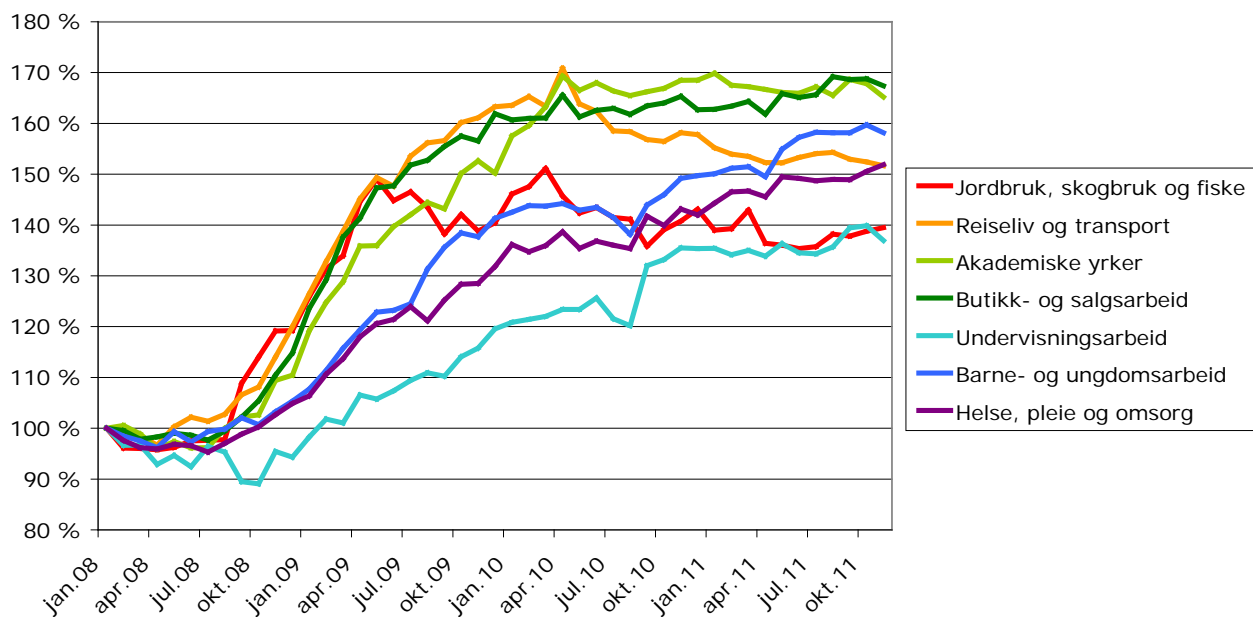
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente spesielle forhold som påvirker månedstallene for arbeidsmarkedet i november.

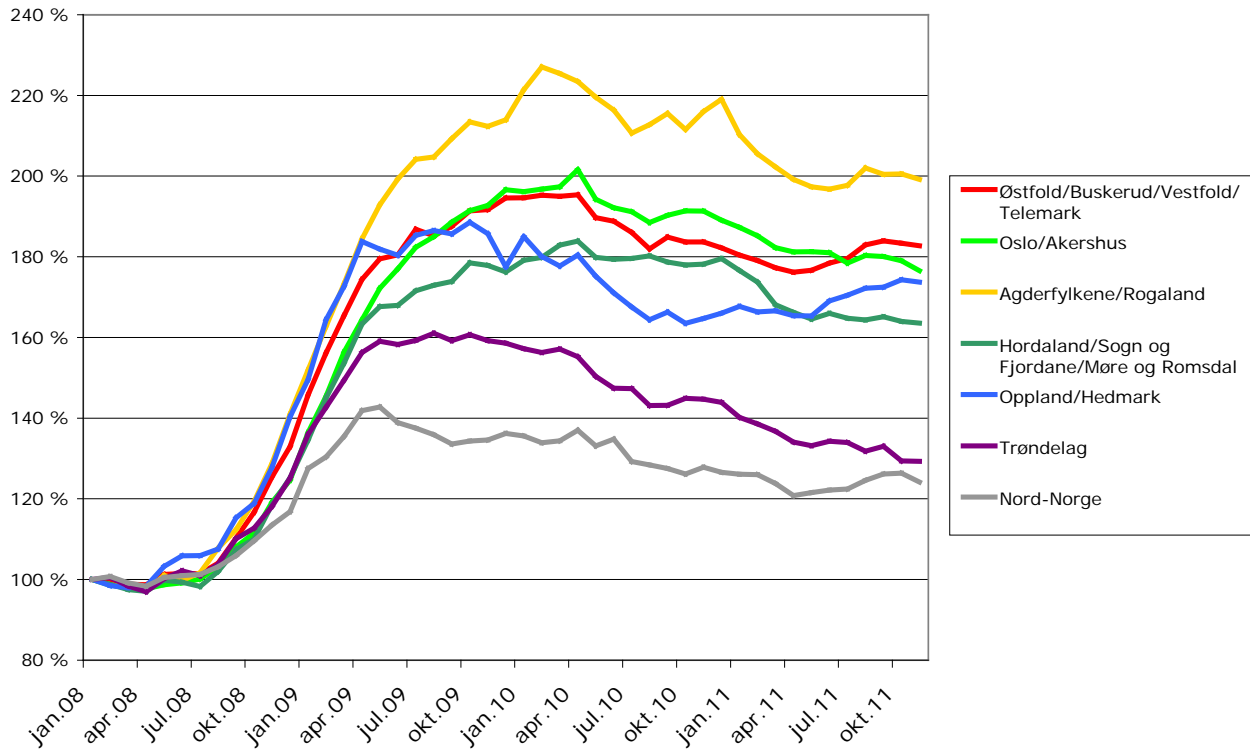
Figurvedlegg

Figur 11 og 12. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – november 2011. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 13. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – november 2011. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV